



Radboud
Fonds

JAARBERICHT 2022

Meerwaarde



Radboudumc



Radboud Universiteit



Amalia Kinderziekenhuis

Het Amalia Kinderziekenhuis is met een schenking vanuit het Amalia Kinderfonds kindvriendelijk ingericht met onder andere dit prachtige grafische behang, waardoor kinderen zich meer op hun gemak voelen in het ziekenhuis.

Colofon Jaarverslag Radboud Fonds 2022

Postbus 9102, 6500 HC Nijmegen
T 024 362 01 56 | E info@radboudfonds.nl
IBAN NL84 ABNA 0248 6906 55
KvK 857028923
Fiscaal nummer (ANBI) 857028923

Teksten: Paul van den Broek, Jelle Steijvers

Fotografie: Dick van Aalst, Bert Beelen,
Duncan de Fye, Gerard Verschooten e.a.

Vormgeving en opmaak: Gloedcommunicatie

Drukwerk: Zalsman B.V.



FSC-logo
plaatsen
(Zalsman informeren)

Team Radboud Fonds

Karin Derksen, *medewerker relatiebeheer en samenwerkingen Radboud Oncologie Fonds* •
Frédérique Donders, *Radboudumc* • Marieke
Kokkeler, *manager Radboud Oncologie Fonds* •
Annemiek Melchers, *communicatiemedewerker
Radboud Oncologie Fonds* • Lisette Pals,
fondsenwerver Radboud Universiteit • Marjolein
Rauws, *fondsenwerver Radboud Universiteit* •
Solange Scheepens, *back-officemedewerker
Radboud Universiteit* • Claudia Schreven,
eventmanager Amalia kinderfonds •
Marcel Slenders, *directeur Radboud Fonds* •
Karin van den Wijngaard, *fondsenwerver
Amalia kinderfonds*

Bestuur Radboud Fonds

Mr. Rick van Erp, *voorzitter en penningmeester*
Prof. dr. Bart Kiemeneij, *secretaris*
Dr. René Penning de Vries, *lid*



VOORWOORD

Voortgang van de wetenschap

Visie, creativiteit, lef en moed. Dat is wat nodig is om antwoord te geven op de uitdagingen waar we als maatschappij voor staan. Als kennisinstituten hebben Radboudumc en Radboud Universiteit bij uitstek de bevoegen en talentvolle mensen en de innovatiekracht in huis om voor die antwoorden te zorgen. Om jonge mensen zichzelf te laten ontwikkelen tot positieve, kritische en betrokken mensen. Om bij te dragen aan de voortgang van de wetenschap, tevens een betekenisvolle bijdrage aan mens en maatschappij.

Het Radboud Fonds is opgericht om nóg meer initiatieven te kunnen steunen in onderwijs en onderzoek door Radboud Universiteit en Radboudumc, die een betekenisvolle bijdrage leveren aan de samenleving. Waar het baanbrekend werk van deze professionals toe kan leiden, zien we terug in projecten die gerealiseerd zijn dankzij de vele betrokken donateurs, actievoerders en stichtingen. De onderzoekers hebben door u de kans gekregen om projecten te starten en concrete resultaten te bereiken. Zo bereiken we samen meerwaarde.

In dit jaarverslag leest u over deze gezamenlijke meerwaarde. Kankerdeskundigen Harry Dolstra en Anniek van der Waart kunnen, mede dankzij actie van Katja Cardol, nieuwe stappen zetten in het onderzoek naar de ziekte van Kahler. Emine Bala kreeg als vluchteling uit Turkije via een van onze fondsen een nieuwe kans op een opleiding aan de Radboud Universiteit. En Danique Goedendorp, een van de studenten in geldnood, kreeg via het Petrus Canisius Fonds weer zicht op een succesvolle afronding van haar studie.

Wij hadden al deze verhalen niet kunnen vertellen als er niet zo royaal door u gegeven zou zijn. Namens het bestuur van het Radboud Fonds en het team wil ik u hartelijk danken voor uw bijdragen en betrokkenheid. Wij wensen u veel inspiratie en plezier bij het lezen van dit jaarbericht. ■

Marcel Slenders, directeur Radboud Fonds



INHOUD

- 4** 2022 in vogelvucht
- 6** Emine Bala vindt nieuwe toekomst in Nederland
- 9** **In beeld:** Danique Goedendorp. Ook op pagina's **15** (Laura van Niftrik), **19** (Anke Loeffen) en **22** (Michiel Vaneker)
- 10** Anna Terruwe Stichting maakt doorstart in Radboud Fonds
- 14** Bijzondere steunactie voor Kahler-onderzoekers
- 16** Bas Bloem over Parkinson: "Ook kleine bedragen zijn goud waard"
- 20** 2022 in feiten en cijfers

"ZEKER HET ONDERZOEK NAAR KANKER DOE JE NOOIT ALLEEN"

HARRY DOLSTRA, HOOGLERAAR TRANSLATIONELE IMMUNOHEMATOLOGIE, PAGINA 12

2022 in vogelvlucht



9 MEI | **VERRIJKING KDC-ERFGOED**

Prins Carlos draagt in Huize Heyendaal het familiearchief van De Bourbon de Parme officieel over aan het Katholiek Documentatie Centrum van de Radboud Universiteit. Het archief wordt geprezen als 'van onschatbare waarde voor onderzoekers met interesse in de politieke geschiedenis van de negentiende en twintigste eeuw'. Inventarisatie en onderzoek van het archief komende jaren onder meer mogelijk dankzij een bijdrage vanuit het aan Radboud Fonds verbonden KDC Fonds.

4 FEBRUARI | **WERELDKANKERDAG**

Op Wereldkankerday trekt het Radboudumc de schoenen aan om al wandelend steun te verlenen aan het wetenschappelijk onderzoek naar kanker. Vanuit verschillende locaties in de omgeving worden er wandelenderwijs donaties opgehaald. Het Radboud Oncologie Fonds blijft veruit het grootste fonds binnen de totale Radboud-fondsenwerving. De teller van wandelkilometers nadert de 100.000, het tot nu toe vergaarde bedrag ruim 3,5 miljoen euro, overigens niet alleen vergaard met wandelingen. Deze wereldkankerday wordt verder opgeluisterd met de uitreiking van een koninklijke onderscheiding aan Carla van Herpen, in 2018 benoemd als eerste hoogleraar zeldzame kankers. Bij een bijeenkomst van het Radboud Oncologie Fonds krijgt ze van burgemeester Hubert Bruls de versierselen opgespeld, als Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.



5 JUNI | **RUIM 25.000 EURO VOOR PHOCAS**

Het streefbedrag van de crowdfunding voor het botenhuis van Phocas is gehaald: 25.370 euro, met dank aan 237 donaties. Hiermee krijgt roeivereniging Phocas een extra zetje in de rug voor de verhuizing naar het Bastion. Deze lange tijd naargeestige lege ruimte in het bruggenhoofd bij de Spiegelwaal wacht al jaren op de opening, nu voorzien in het najaar van 2023. Phocas deelt zijn nieuwe botenhuis met vijf andere Nijmeegse watersportverenigingen.

11 JULI | STUDENTS FIGHT CANCER OOK IN NIJMEGEN

In navolging van het gelijknamig initiatief in Maastricht gaat ook in Nijmegen Students fight Cancer van start. Dit platform wil zo veel mogelijk Nijmeegse studenten aansporen om in actie te komen en geld te werven voor onderzoek naar kanker kankeronderzoek, met als ultiem doel een einde te maken aan kanker als dodelijke ziekte. ↓



28 FEBRUARI | BIJDRAGE AAN AFRIKAANSE STERRENKUNDE

Een primeur voor het Radboud Fonds is de ondersteuning van een promovendus die onderzoek gaat doen voor de Africa Millimetre Telescope in Namibië. Deze AMT wordt onderdeel van een wereldwijd netwerk van telescopen, en is mede bedoeld ter bevordering van sterrenkundig onderzoek en educatie in Afrika. Lot Frans is de eerste AMT-fellow die dankzij het Radboud Fonds aan de slag is gegaan.



3 NOVEMBER | NALATEN AAN DE WETENSCHAP

Notaris Erik van den Munckhof van kantoor Hekkelman verzorgt een bijeenkomst over de ins en outs van nalaten aan een goed doel. De aanwezigen worden bijgepraat over de werking van het erfrecht, het nut van een testament en de voordelen van het opnemen van een goed doel in een testament. Ook het opnemen van een Fonds op Naam of een legaat komen aan de orde.

5 OKTOBER | JOUW DONATIE MAAKT HET VERSCHIL

In een avondbijeenkomst worden zo'n tweehonderd donateurs bijgepraat over de projecten en onderzoeken waar ze aan bijdragen. Een keur van onderzoekers van het Radboudumc en de Radboud Universiteit verhalen over de vorderingen van hun onderzoek, onder wie oncoloog Bastiaan Klarenbeek, neuroloog Bas Bloem, sterrenkundige Mark Klein Wolt en Onno Crasborn, onvermoeibaar ambassadeur voor onderzoek naar en verspreiding van gebarentalen. De inspanningen van het Radboud Fonds voor het studentenwelzijn worden belicht door Hannah Markusse, coördinator studentenwelzijn aan de Radboud Universiteit.



↑ 14 OKTOBER | PRINSES LAURENTIEN LANCEERT NIEUWE LETTERPRINS

De door Radboud-onderzoek Esther Steenbeek ontwikkelde lees-app Letterprins komt met een nieuwe versie op de markt. Dit is een educatief spel waarmee kinderen thuis spelenderwijs hun leesvaardigheid kunnen verbeteren. In de nieuwe versie, gelanceerd door prinses Laurentien, zijn de nieuwste wetenschappelijke inzichten verwerkt over hoe kinderen het liefste en het beste leren lezen. Het Radboud Fonds bood een podium aan de crowdfunding voor Letterprins, waarmee ruim tienduizend euro is opgehaald.



↑ 31 OKTOBER | KLOK HOLDING STEUNT KINDERZIEKENHUIS

De laatste donaties stromen binnen voor het Amalia Kinderziekenhuis na de oproep van Klok Holding, een actie van het bedrijf bij zijn honderdjarig bestaan. Het bedrijf hoeft zelf geen cadeaus, en wie wat wil geven, is aangespoord bij te dragen aan het project 'Spelen tijdens het wachten' van het Amalia Kinderziekenhuis. Die aansporing geeft een enorme boost – 35.000 euro – aan de wens van het kinderziekenhuis om geld op te halen voor een speelwand en speelzuilen en andere manieren om kinderen uit te dagen en afleiding te geven bij hun bezoek aan het ziekenhuis. Dankzij Klok Holding is het streefbedrag hiervoor – 65.000 euro – inmiddels al ruim voor de helft gehaald.

Kansen gepakt via Radboud
Welcomes Newcomers

**'Het doet
me goed
dat ik nu als
rolmodel
wordt gezien'**


Emine Bala



En opeens kwam er een einde aan het relatief rustig leventje van Emine Bala en haar gezin. We schrijven 2022 als de Turkse overheid weigert haar paspoort te verlengen, waarna de van origine Turkse Bala ineens statusloos is. Ze werkt en woont dan al twaalf jaar in Erbil in Irak, in het aan Turkije grenzende Koerdische deel van het land. "Het was fijn werken, als docent Engels en als manager aan de universiteit. We zijn toen vertrokken als politiek vluchteling, en vonden gelukkig in Nederland een safe country."

Levensloop

Emine Bala (Niğde, 1981) |

Opleiding 2001-2005: Bachelor Engels en Literatuur, Erciyes University, Kayseri (Turkije) |

2012-2014: Master Educatie en Supervisie, Ahmet Yesevi University, Turkistan (Kazakhstan) |

2022: Promotie Black Sea University, Tblisi (Georgië) | **Werk-**

ervaring 2010-2022: Docent Engels en managementfuncties Tishk International University, Erbil (Iraq) | **2023:** Docent Moderne Talen en Culturen Radboud Universiteit (tijdelijk contract) Persoonlijk | **Sinds 2022** politiek vluchteling in Nederland, programma Radboud Welcomes Newcomers. Emine Bala woont in Breda met haar echtgenoot en drie kinderen.

FOTO DUNCAN DE FEY

In het AZC Grave tipte een vrijwilliger haar op de mogelijkheden binnen de Radboud Universiteit. Ze kwam op het spoor van Radboud Welcomes Newcomers (gesteund door het Radboud Fonds) en op de studiemogelijkheden in haar nieuwe thuisland. "Ik heb me meteen ingeschreven voor de taalcursus, en twee weken later zat ik al op de campus." Haar taaldocent was Hans Bots, emeritus-hoogleraar die samen met zijn vrouw Eugenie actief is bij de taalcursussen voor vluchtelingen. "Hans Bots is mijn nieuwe held", zegt Emine. "Hij leert me niet alleen de taal, maar

bemiddelde ook voor werk in de faculteit. Daarom zit ik nu hier." Ze doceert en studeert weer in haar oude vakgebied, leerstrategie en motivatie, gecombineerd met enkele nieuwe invalshoeken als gender en inclusie. Ze wacht nu op een nieuwe stap, een loopbaan als onderzoeker, docent in het voortgezet onderwijs of elders. "Ik heb zoveel gekregen van dit land, ik wil nu iets terugdoen."

Ik heb zoveel gekregen van dit land, ik wil nu iets terugdoen.

Only my hair is covered, certainly not my mind.

MULTICULTI

Op het moment van het gesprek zit Emine gebogen over haar studieboeken Nederlanders voor anderstaligen. “De taal is goed te doen”, zegt ze in behoorlijk goed Nederlands. “Ik ben gewend om talen te leren”, zo wijst ze op haar taalvaardigheid in het Duits, Russisch en uiteraard het Turks. “Ik voel me multi-culti, daarom doceer ik ook in gender en inclusie. In Erbil heb ik over deze thema’s ook al projecten uitgevoerd.”

In het AZC trof Emine veel landgenoten, net als haar hoog opgeleid, in Turkije werkzaam geweest als arts, docent of advocaat. Ze gunt al die mensen een coach zoals zichzelf trof in Hans Bots, en doet nu haar best om zo’n coach te zijn. “Juist de hoger opgeleiden vluchten uit Turkije, en velen tref ik hier nu aan in een bad mood. Ze voelen zich ondergewaardeerd, hun zelfvertrouwen is weg.” Inmiddels heeft Emine zich opgeworpen als ambassadeur voor *Radboud Welcomes Newcomers*, verzorgt ze lezingen, begeleidt ze haar lot- en landgenoten. “Het wordt ons door al die procedures niet gemakkelijk gemaakt, maar voor iedereen liggen er kansen.

En die moet je zien te grijpen. Ik probeer mensen daarin te inspireren. Het doet me goed dat ik nu hoor dat ik voor anderen een rolmodel ben geworden. Ik wil positief blijven, ook als voorbeeld voor mijn kinderen.”

Emine is het optimisme in eigen persoon. “Blijf niet hangen in een AZC”, roept ze op. “Blijf positief. Er is altijd iemand in de buurt die je wilt helpen. Ook hier kun je je dromen waarmaken. Er zijn altijd wegen.”



Het hangt van ieders inzet af om het gevoel van ‘tweederangsburger’ van je af te werpen, vindt Emine. Natuurlijk zijn er hobbels te nemen, in procedures en bejegeningen omdat je er anders uitziet. Ze wijst op haar hoofddoek, die bij sommigen aarzelingen oproept om nader contact te zoeken. “Only my hair is covered, certainly not my mind.” ■

Vanuit het Radboud Studentenfonds zijn in 2022 meer projecten en initiatieven ondersteund voor en door studenten.

Drie voorbeelden: **Radboud Welcomes Newcomers**, dat vluchtelingenstudenten de mogelijkheid biedt onderwijs aan de Radboud Universiteit te volgen, een **‘fashion upcycling workshop’** georganiseerd door studentenduurzaamheidsvereniging AGREEn en een pilot geïnitieerd door de Universitaire Studenten Raad om **menstruatieproducten gratis** aan te bieden.



*'Dankzij het Petrus
Canisius Fonds heb ik
nu de baan die ik
graag wilde'*

Danique Goedendorp, 27 jaar,
net afgestudeerd aan de master
Orthopedagogiek

FOTO BERT BELEN

"Ik ben in 2013 begonnen aan de studie toegepaste psychologie aan de HAN. Nadat ik deze had afgerond, ben ik begonnen aan de premaster onderwijswetenschappen. Helaas moest ik hier vanwege ziekte na een tijdje mee stoppen. Daarna ben ik van alles en nog wat gaan doen en heb ik een tijdje gewerkt in de jeugdhulpverlening. Hier kwam ik erachter dat mijn hart bij de jeugdzorg lag en dat ik graag jongeren wilde gaan helpen. Ik heb me daarom weer ingeschreven bij de Radboud Universiteit aan de premaster Orthopedagogiek.

"Ik studeerde op dat moment best al wel lang, sinds 2013, en mijn recht op de overheidslening verviel. Omdat het voor mij ook niet mogelijk was om naast mijn studie nog te werken, kreeg ik het financieel niet voor elkaar om aan mijn master te beginnen. Op dat moment ben ik naar mijn studieadviseur toegestapt, die mij weer doorstuurde naar de studentendecaan. Samen zijn we op zoek gegaan naar de mogelijkheden en kwamen we uit bij het Petrus Canisius Fonds, een Fonds op Naam onder het Radboud Fonds. Ik moest hiervoor een berekening van mijn uitgaven maken, zoals collegegeld en studieboeken, maar ook dagelijkse uitgaven, zoals huur en eten.

"Uiteindelijk heb ik de master in één jaar afgerond en start ik volgende week bij mijn eerste baan. Ik ben heel dankbaar voor het Petrus Canisius Fonds, omdat ik hierdoor aan mijn master ben kunnen beginnen en omdat het mij de financiële ademruimte heeft gegeven om mij volledig op mijn studie te kunnen storten. Het is goed dat dit soort vangnetten bestaan, want iedere student kan in een situatie als deze terecht komen. Ik zou ook tegen studenten willen zeggen om niet te schromen om met problemen naar de studieadviseur stappen. Er is altijd een oplossing en dat is een fijn gevoel."

Jarenlang wist de **Anna Terruwestichting** de aandacht te vestigen op werk en leven van psychiater **Anna Terruwe**. Het werd te belastend, waarna nieuwe onderdak werd gevonden in het Radboud Fonds. Stichtingsbestuurders **Henk de Wit** en **Henk Delissen** blikken terug op een succesvolle transformatie. 'We beschikken nu over een veel groter netwerk.'

Stichting in nood vindt onderdak in Radboud Fonds

'Anna Terruwe zou hier heel tevreden over zijn'

Op tal van manieren heeft het stichtingsbestuur het gedachtegoed van naamgever Anna Terruwe (1911-2004) levend gehouden, met onder meer boeken, symposia en een documentaire. Ook werden wegen gezocht om wetenschappelijk onderzoek te stimuleren. "Het doel was om nieuwe ideeën te ontwikkelen om de bevestigingsleer van Terruwe naar buiten te brengen," zegt Henk Delissen.

De uitwerking van haar leer (zie kader) werd door de stichting steeds bij derden gezocht. Delissen verwijst naar de documentaire. "De vertoning gaf onder studenten aanleiding tot mooie gesprekken." Ook leidde de documentaire in 2017 tot het boek *Het Millennial Manifest*. Bovendien is een biografie over Terruwe in voorbereiding, van de hand van Marit Monteiro, hoogleraar Cultuur- en Religiegeschiedenis. Het voornemen om een zelfstandig Anna Terruwefonds op te richten is een paar jaar geleden gestrand: voor het bestuur, met een gemiddelde leeftijd van 80, was de rek eruit. Henk Delissen: "De verantwoordelijkheden en verplichtingen voor de stichting drukten steeds

zwaarder op ons." Maar opvolgers voor het bestuur werden niet gevonden: "Wij liepen ertegenaan dat slechts een zeer beperkt aantal mensen Anna Terruwe heeft gekend en bekend is met haar bevestigingsleer."

PERSOONLIJK GEKEND

Zowel Henk Delissen en Henk de Wit hebben Anna Terruwe persoonlijk gekend, en wilden het gedachtegoed niet verloren laten gaan. Daarom werd gezocht naar een nieuwe plek voor



↑ Henk Delissen (tweede van rechts) naast Hanneke Roes Westhoff.



FOTO GERARD VERSCHOOTEN

↑ Voorste rij van links naar rechts: Marit Montero, Hanneke Roes Westhoff, Henk Delissen, Anne Speckens.
 Staand van links naar rechts: Toon Cillessen, Marcel Slenders, Bart Kiemeney, René Penning de Vries.

het vermogen van de stichting. Na enkele gesprekken werd in het Radboud Fonds de gedroomde partner gevonden om de doelstelling van de stichting nieuw leven in te blazen. Met deskundige hulp van de Radboud-hoogleraren Toon Cillessen (Ontwikkelingspsychologie), Anne Speckens (Psychiatrie) en de genoemde Marit Monteiro, werd de oorspronkelijke doelstelling vertaald naar de huidige maatschappelijke en wetenschappelijke context. In 2022 werd het stichtingsvermogen overgeheveld naar het Dr. Anna Terruwe Fonds, een fonds op naam onder het Radboud Fonds. In september 2023 wordt de eerste call geopend om nieuw onderzoek en projecten geïnspireerd op het gedachtegoed van Terruwe te financieren.

De Wit legt uit dat het Radboud Fonds niet alleen aantrekkelijk is vanwege de inhoudelijk goede aansluiting, maar ook omdat het Fonds alle belangrijke organisatorische, administratieve en PR-werkzaamheden overneemt. "Dat is gewoon heel veel werk en dat wordt nu allemaal gedaan door het Fonds, op een heel prettige en deskundige manier.

Bovendien kunnen we zo beschikken over een groot netwerk." Henk Delissen: "De mogelijkheden die het Radboud Fonds biedt, zouden voor ons bij het opzetten van een eigen zelfstandig fonds niet haalbaar zijn geweest."

BLIJVENDE BETROKKENHEID

Ondanks de vele werkzaamheden die het Radboud Fonds overneemt, is het bestuur nog altijd betrokken, met name als lid van de adviescommissie. "Een commissie van belang", zegt De Wit, "want ze beoordeelt aan de hand van een aantal criteria, afgeleid uit de doelstellingen van het Anna Terruwe Fonds, de binnengekomen aanvragen. Dus we hebben via deze commissie nog een belangrijke stem."

Het Radboud Fonds geeft de twee voormalig bestuurders het gevoel dat de doelstellingen van hun oude stichting optimaal worden nagestreefd, en dat daarmee het geld ook goed wordt besteed. Henk de Wit: "Anna Terruwe zou denk ik zeer tevreden zijn over de manier waarop wij deze stap hebben gezet."

HET GEDACHTENGOED VAN ANNA TERRUWE

Psychiater Anna Terruwe was voornamelijk werkzaam in de psychotherapeutische praktijk, waar ze ervaringen opdeed die de grondslag vormden voor de door haar ontwikkelde bevestigingsleer. In haar praktijk onderkende Terruwe een bepaald ziektebeeld, dat zij de frustratie-neurose noemde, volgens haar een gevolg van een fundamenteel affectief gemis in met name de vroege kinderjaren. Dit komt erop neer dat wanneer een kind onvoldoende bevestigd wordt in het gevoel van eigenwaarde, deze niet kan uitgroeien tot een psychisch gezond mens. In haar praktijk ontwikkelde Terruwe een behandel-methode om de nadelige gevolgen van dit affectieve gemis te dempen, zoals angst, onzekerheid en minderwaardigheidsgevoelens – een methode gebaseerd op het principe van 'bevestiging': in woord en gebaar, onbaatzuchtig én met oprechte aandacht geven mensen elkaar het gevoel dat ze goed en waardevol zijn zoals ze zijn – bevestigende ontmoetingen die een voorname impuls geven aan ieders gevoel van zelfwaarde.

Weg open voor veelbelovend onderzoek naar Kahler

'Een kwestie van blijven buffelen'

Geen onderzoeksveld brengt binnen het Radboud Fonds meer mensen in beweging dan kanker. Met in 2022 een enorme boost voor het werk van de onderzoeksgroep van Harry Dolstra en Anniëk van der Waart, naar een nieuwe behandelwijze van de ziekte van Kahler. 'Het is zó ontzettend hard nodig om aan deze ziekte iets te doen.'

*Anniëk van
der Waart*



Harry Dolstra



FOTO DUNCAN DE FEY

Patiënten behandelen doen ze niet, wel werken ze aan verbeteringen in de behandeling van de patiënten van de toekomst. Anniek van der Waart, naast onderzoeker ook actief in het onderwijs bij Biomedische wetenschappen en Geneeskunde. “Ik vind onderwijs net zo belangrijk, ook om studenten te motiveren te gaan bijdragen aan ons onderzoek.” Harry Dolstra wijst op de statistiek over Kahler: in de vijf jaar na de diagnose overlijdt vijftig procent van alle Kahler-patiënten. “En dit cijfer zegt nog niks over de vaak belastende behandelingen, en zegt niks over de bijwerkingen. Verder onderzoek is zó ontzettend hard nodig.”

We zitten in een experimentele fase, waarvan de uitkomst nog onzeker is.

‘EEN FITTER LEGER’

Een grote bijdrage aan het onderzoek – ruim een ton – kwam in 2022 van de Stichting Bergh in het Zadel. Naast alle projecten voor crowdfunding – zie kader – illustreert dit het belang van particuliere ondersteuning. “Je kunt vooral dankzij die fondsen meer risicovol pilotonderzoek doen”, zegt Dolstra. Het onderzoek dat in 2022 is opgestart, moet de weg bereiden naar de reguliere fondsen voor onderzoek, legt Van der Waart uit. “We zitten in een experimentele fase, waarvan de uitkomst nog onzeker is.” Dolstra: “Over twee jaar weten we of de weg die we nu inslaan succesvol is. Dan kunnen we aankloppen bij de grote fondsen.”

De nu ingeslagen weg laat zich nog het beste vergelijken met een leger: de onderzoekers proberen het lichaamseigen afweersysteem – dat faalt bij kanker – weer op de been te krijgen. De frontsoldaten in dit leger zijn in jargon de T-cellen. De therapie is erop gericht de haperende T-cellen uit het lichaam te halen, om ze na een genetische modificatie in het lab terug te plaatsen in het lichaam in de hoop dat ze hun werk nu wél doen. De inzet is om tijdens deze genetische modificatie de veroudering van de frontsoldaten tegen te gaan. Het nieuwe onderzoek beoogt een rem te zetten op de veroudering, met een samenvoeging van twee verschillende blokkades. Een fitter leger kan zorgen voor een sterker en een langduriger effect van de immuuntherapie. Over de ene blokkade bestaat mede dankzij eerder werk in het Radboudumc al veel kennis, over het tweede veel minder, en van de combinatie van beide is zo goed als niks bekend. “Niet genoeg kennis nog, maar veel potentie”, vat Dolstra de nieuwe onderzoekslijn samen.

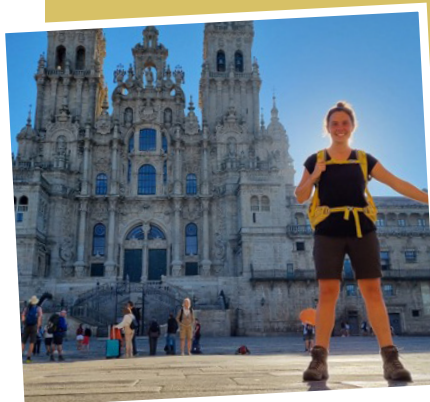
NIEUWSGIERIGHEID

De donateurs verschaffen het onderzoek niet alleen het broodnodige risicogeld, maar ook veel inspiratie. Zo’n actie als Camino voor Kahler motiveert beiden om voort te gaan. Zelf hebben ze ook geld bij elkaar gefietst, Dolstra tijdens de Elfstedentocht op wielen, Van der Waart na het winnen in 2014 van de Bas Mulder Award, een prijs van het Koningin Wilhelmina Fonds voor talentvolle onderzoekers, vernoemd naar Bas Mulder, in 2010 op 24-jarige leeftijd overleden aan lymfeklierkanker. “Ik had beloofd dat ik de Alpe d’HuZes zou fietsten als ik hem zou winnen, toen dat was gelukt, ben ik een jaar later tussen talloos veel anderen die berg op gefietst.” Donateurs hebben vaak hoge verwachtingen over het onderzoek, voor Dolstra een opgave om die enigszins te temperen. “We moeten waken voor valse hoop.” Wat hem drijft is het uit de wereld helpen van de ziekte, en vooral de

Camino voor Kahler overtreft verwachtingen

Publieksacties voor het kanker-onderzoek van het Radboudumc zijn er meer, die van Katja Cardol in de zomer van 2022 is een van de meest markante. Haar oproep aan het publiek voor financiële steun aan het Kahler-onderzoek was nriet aan dovemans oren gericht: binnen een dag was het streefbedrag van 1.500 euro al gerealiseerd, en inmiddels staat de teller op ruim 5.600 euro.

“Mijn actie was een lange pelgrimstocht, vanuit Nederland tot aan het eindpunt Santiago de Compostela”, zo verklaart Katja de grote weerklank op haar oproep. “Veel wandelacties zijn beperkt van omvang, dat ik in drie maanden zo’n 1.500 kilometer heb gelopen heeft denk ik wel indruk gemaakt.”



Dat Katja juist heeft gelopen voor het Kahler-onderzoek van Harry Dolstra en Annie van der Waart is geen toeval: haar vader is gediagnosticeerd met deze relatief onbekende kankervariant. “Er gebeurt op dit terrein nog niet zo heel veel onderzoek, terwijl er nog geen uitweg is op een genezend medicijn. Intussen is zijn er goede perspectieven voor nieuwe behandelingen. Dit alles maakt het onderzoek van het Radboudumc zo waardevol.” Hoe mooi het trekken aan een publiekactie kan zijn, illustreert Katja met een van de laatste donaties. Ze leest even voor waarom de donateur haar steunt: ‘Mijn broer heeft helaas de diagnose Kahler gekregen een maand nadat mijn moeder overleed aan longkanker. De kleren van mijn moeder heb ik verkocht en het geld dat het heeft opgebracht wilde ik doneren voor onderzoek naar Kahler en nieuwe/betere behandelingen. Daarom steun ik jouw actie, hopelijk gaat deze bijdrage helpen.’ “Heel mooi”, zegt Katja. “Vooral omdat dit iemand is die ik niet persoonlijk ken. Dit trekt wellicht nog meer mensen over de streep.”

nieuwsgierigheid naar de complexiteit ervan. En intussen stappen zetten, stap na stap. “Het is buffelen.” Wat ook is vol te houden omdat er soms mooie stappen worden gezet, zo wijst Dolstra op het in 2013 gepubliceerde Science artikel over doorbraak van de immunotherapie met onder andere de nieuwe aanpak met de gemodificeerde CAR-T-cellen. “En tien jaar later ligt er een door de EMA geregistreerd geneesmiddel.” Disclaimer: zo’n registratie van de European Medicine Agency betekent niet automatisch een vergoeding uit de basisverzekering: dat

regelt elk land apart, en Nederland is zover nog niet voor de zieke van Kahler. Een belangrijke motivatie voor Van der Waart is het samenspel, van haar onderzoek met het onderwijs, van de wetenschap met de donateursacties. “Ik zie de donateurs als deelgenoot van ons team. Zeker het onderzoek naar kanker doe je nooit alleen.” ■



FOTO DICK VAN HAALST

Laura van Niftrik is hoogleraar Microbiologie aan de Radboud Universiteit

'Bouwen aan een van de mooiste fabriekjes uit de natuur'

"Als kind wilde ik de politiek in, een verschil kunnen maken. Inmiddels weet ik dat je dat verschil ook kunt maken als wetenschapper. De klimaatproblemen houden nu heel veel mensen bezig, mensen komen in actie, politici werken aan maatregelen, en ik vind het heel mooi dat ik nu als wetenschapper ook mijn steentje kan bijdragen.

"Wereldwijd belasten we het milieu met stoffen die niet goed zijn voor het ecosysteem en onze eigen gezondheid. We krijgen in ons onderzoek steeds beter inzicht in de mogelijkheden van bacteriën om de rommel op te ruimen die wij als

mensen maken. Bacteriën zijn eigenlijk kleine fabriekjes die in allerlei opzichten erg nuttig zijn en daarom al langer worden gebruikt voor nuttige toepassingen, bijvoorbeeld in de productie van medicijnen of bij het afbreken van plastics. En al veel langer spelen ze een belangrijke rol bij de zuivering van afvalwater.

"Onze onderzoeksgroep was een aantal jaar geleden betrokken bij de ontdekking dat je met de zogenaamde anammox-bacterie het schadelijke ammonium in het afvalwater kunt omzetten in schoon stikstofgas en water. En nu weten dat in dit proces van afvalwaterzuivering hydrazine vrijkomt, een stof die wordt veel toegepast

in de productie van pesticiden en anti-depressiva, in de optische elektronica, als schuimmiddel en als raketbrandstof, en in de toekomst mogelijk ook als bron van waterstofenergie. Maar de productie ervan kost enorm veel energie. Hoe mooi zou het zijn als we met verder onderzoek op natuurlijke wijze, met behulp van de anammox-bacterie hydrazine te produceren. Als het ons lukt om genoeg extra fondsen te werven, gaan we dit proces nog verder verfijnen, en kunnen we mogelijk een wezenlijk verschil maken op het gebied van duurzaam en groen produceren. Samen zet je elke keer kleine stapjes naar het grotere doel, dat idee geeft veel voldoening."

Neuroloog Bas Bloem omarmt
ook de kleinste Parkinson-donaties

**'Bestrijding
van deze
rotziekte
gaat altijd
met kleine
stapjes'**



Parkinson staat hoog op de lijst van vreselijke ziektes, en maakte mede hierom vele acties los om onderzoekers te helpen de ellende uit de wereld te helpen. 'Ik krijg nóg kippenvel van Fenne, een meisje dat honderden euro's voor ons ophaalde met de verkoop van zelfgemaakte cup cakes.'

Bas Bloem



We moeten in stapjes denken, zeker bij zo'n ingewikkelde aandoening als Parkinson.

Op meerdere terrein lopen onderzoeken van hoogleraar Bas Bloem naar Parkinson, één ervan is de inzet om de bestrijdingsmiddelen te weren bij de teelt van bloemen en gewassen.

De door Bloem en internationale collega's opgestelde hypothese dat de pesticiden leiden tot Parkinson bij zowel boeren als omwonenden, acht hij inmiddels "onomstotelijk bewezen". Het kabinet heeft aangezet tot nieuw onderzoek van het RIVM, om goed te onderzoeken of en welke bestrijdingsmiddelen ziekmakend zijn, waarbij naast Parkinson ook wordt gekeken naar andere neurologische aandoeningen als ALS en Alzheimer. Bloem loopt stad en land af om de boodschap te verkondigen, en om aan te zetten tot natuurvriendelijke alternatieven voor de bestrijdingsmiddelen. Dat de ziektemakende pesticiden de goedkeuring hebben gekregen van de overheden, komt deels door het ontbrekend inzicht in de veel gebruikte mix van middelen. "Zo'n cocktail is veel schadelijker

dan elk van de middelen apart. Juist met die cocktails moeten we extra voorzichtig zijn."

EXTRA AANDACHT VOOR PARKINSON

Daar zal de elfjarige Fenne Kuijs mee kunnen instemmen. Haar opa heeft Parkinson, al dan niet opgelopen door bestrijdingsmiddelen, en om de ziekte de wereld uit te helpen, steunt ze het onderzoek van het Radboudumc met de verkoop van zelfgemaakte cup cakes. Daarmee heeft ze sinds 2021 al een kleine duizend euro opgehaald, ogenschijnlijk een klein bedrag, maar voor Bloem goud waard. Naast de heel grote donaties – die ontvangt Nijmegen óók – spreekt de actie van Fenne extra tot de verbeelding. "Ze is erin geslaagd goed in de spotlights te komen met haar actie, wat honderden reacties heeft opgeleverd. "Als ambassadrice voor ons onderzoek brengt ze een sneeuwbal-effect op gang, wat weer leidt tot vele nieuwe acties van anderen."

Wat is een 'kleine' actie, vraagt Bloem zich af. Elk snippertje papier dat ik opraap van de grond maakt de wereld schoner. We moeten in stapjes denken, zeker bij zo'n ingewikkelde aandoening als Parkinson. De donatie lijkt klein, maar betekent een wereld van verschil voor haar opa. Beter zal hij niet meer worden, maar de ziekte zal hij dankzij zijn kleindochter beter kunnen dragen. Hij zal een beetje minder wanhoop voelen bij de ziekte, die onzekerheid is een van de ergste aspecten van Parkinson." >



Fenne Kuijs tijdens een actie in 2021. Links haar opa. Haar actie kreeg in 2022 aandacht door een samen met Bas Bloem opgenomen filmpje.

Een nieuw project dat Bloem dankzij de extra donaties kan starten, is ParkinsonNext, lees: een enorme database van enerzijds mensen met Parkinson met tal van persoonlijke kenmerken, en die graag een bijdrage aan onderzoek willen leveren; en anderzijds een overzicht van lopende wetenschappelijk onderzoek waarvoor nog deelnemers gezocht worden. Dankzij deze innovatie “dating website” kunnen onderzoekers sneller en gericht een heel specifieke patiëntengroep samenstellen, zodat het onderzoek veel eerder resultaten kan opleveren. “Onderzoekers zijn vaak op zoek naar patiënten met speciale kenmerken, zeg: linkshandige mensen met rood haar. ParkinsonNext maakt het in Nederland voor het eerst mogelijk om onderzoekers en mensen met de ziekte gemakkelijk aan elkaar te koppelen. En hiermee kunnen we sneller oplossingen vinden voor deze ziekte.”

Het moet nog blijken of het baanbrekende onderzoek van Bloem’s onderzoeksgroep alle beloftes waarmaakt. Precies zulk type onderzoek – risicovol, maar met een mogelijk enorme impact – is juist mogelijk dankzij donaties. “Reguliere financiering kun je niet inzetten voor dit type high-risk-onderzoek. Maar dankzij donaties, zowel groot als klein, wél.” ■

Reguliere financiering kun je niet inzetten voor dit type high-risk-onderzoek.

Parkinsonismen

Is het Parkinson of iets dat erop lijkt? Onder die noemer is binnen het Expertisecentrum Parkinson en Bewegingsstoornissen in 2022 een aparte campagne gestart. Die vraag is belangrijk, want als je niet weet wat je hebt, weet je niet wat je te wachten staat en is er ook geen uitsluitel over de geschikte medicatie. Zo heeft Parkinson een broertje dat er erg op lijkt – atypisch parkinsonisme – en juist hier is het zaak ze uit elkaar te kunnen houden. Immers, medicijnen voor Parkinson geven juist voor deze mensen schadelijke bijwerkingen, en ze werken minder. Bovendien zorgen parkinsonismen al snel voor complicaties, waarvoor de arts preventieve maatregelen kan nemen. En dan moet de arts wel weten welke patiënt hij of zij voor zich heeft. Uit eerder onderzoek is gebleken dat bijna een derde van de eerste diagnosestelling onnauwkeurig is. De nieuwe campagne is erop gericht om biomarkers te vinden, die beter kunnen aangeven welk ziektebeeld aan de orde is. Daarvoor gaan de onderzoekers op zoek naar signaalstoffen in het bloed of hersenvocht, en naar afwijkende signalen op de scans. Bas Bloem, hoofd van het Expertisecentrum: “Door de complexiteit denken we niet dat we met één klinische test, of één marker het onderscheid kunnen maken tussen Parkinson en atypische parkinsonisme. Maar wel met een combinatie van parameters. Daarmee gaan we de nauwkeurigheid van de diagnose stérk verbeteren.”



'Ouders komen hier in een zeer moeilijke tijd van hun leven'

Anke Loeffen, zorgmanager in het Amalia Kinderziekenhuis van het Radboudumc

FOTO: DICK VAN AALST

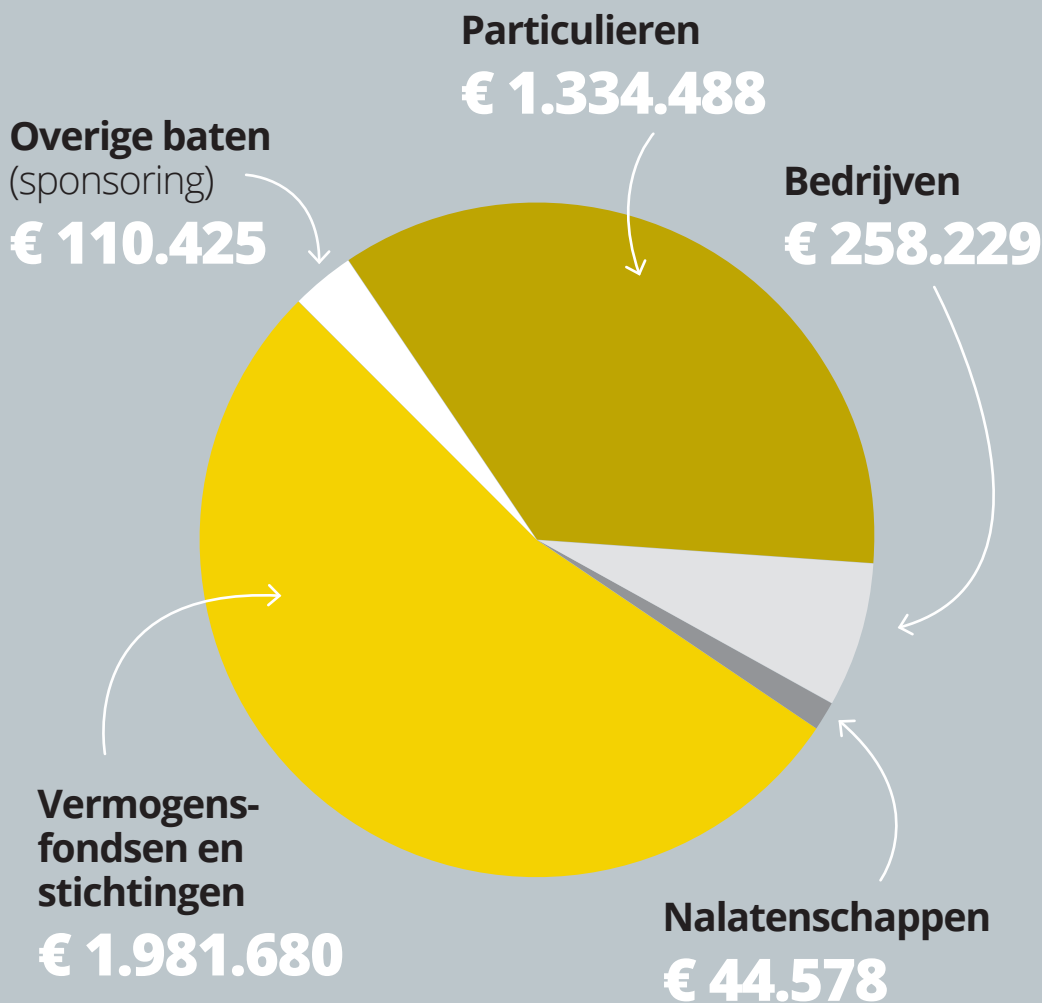
"De ouders die bij ons op de afdeling komen hebben vaak gevoelens van onzekerheid en angst. Gelukkig hebben we sinds een jaar in deze volledig nieuw ingerichte kamers een buidelstoel staan. Zelfs in de moeilijkste omstandigheden kan een kindje nu even bij de vader of moeder liggen. De stoel is in alle standen verstelbaar, ook in hoogte, zodat ook artsen en verpleegkundigen er gemakkelijk bij kunnen.

"We horen positieve verhalen terug van de ouders. In de oude situatie hadden we een zaal met achttien bedplaatsen. Dan moest je met een gordijn de couveuse afschermen van de zaal, je hoorde dan nog steeds alle geluiden, de alarmen die afgingen bij de andere couveuses. De afdeling neonatologie heeft sinds vorig jaar mei een unit met eenpersoonkamers, wat voor de ouders meer privacy biedt. Ze vinden het vaak heerlijk om in de buidelstoel even contact te maken met hun kindje, ook huid op huid. Ook voor ons team is dit beter. Op de vroegere zaal stond je altijd in het rumoer. Nu kan de arts of verpleegkundige zich veel beter concentreren op dit ene kindje.

"We zullen ons kinderziekenhuis blijven innoveren. We willen de beste up-to-date-zorg blijven leveren met de beste apparatuur. Gelukkig hebben we extra fondsen om te werken aan een kindvriendelijke beleving binnen ons ziekenhuis, dat is ook voor de broertjes en zusjes die meegaan belangrijk. Als je nu moet wachten, kun je kijken naar dat prachtige nieuwe behang, zijn er meer mogelijkheden om te spelen. De ouders komen hier in een zeer moeilijke tijd van hun leven: dan is het belangrijk dat je in een omgeving bent die rust en warmte uitstraalt."

Feiten en cijfers 2022

Inkomsten uit fondsenvererving



Totale inkomsten in 2022:
€ 3.729.400

Totale inkomsten in 2021: € 3.190.853

Online:



230.000 mensen
bezochten de
website.



Bijna **100.000 mensen**
keken naar onze
video's.

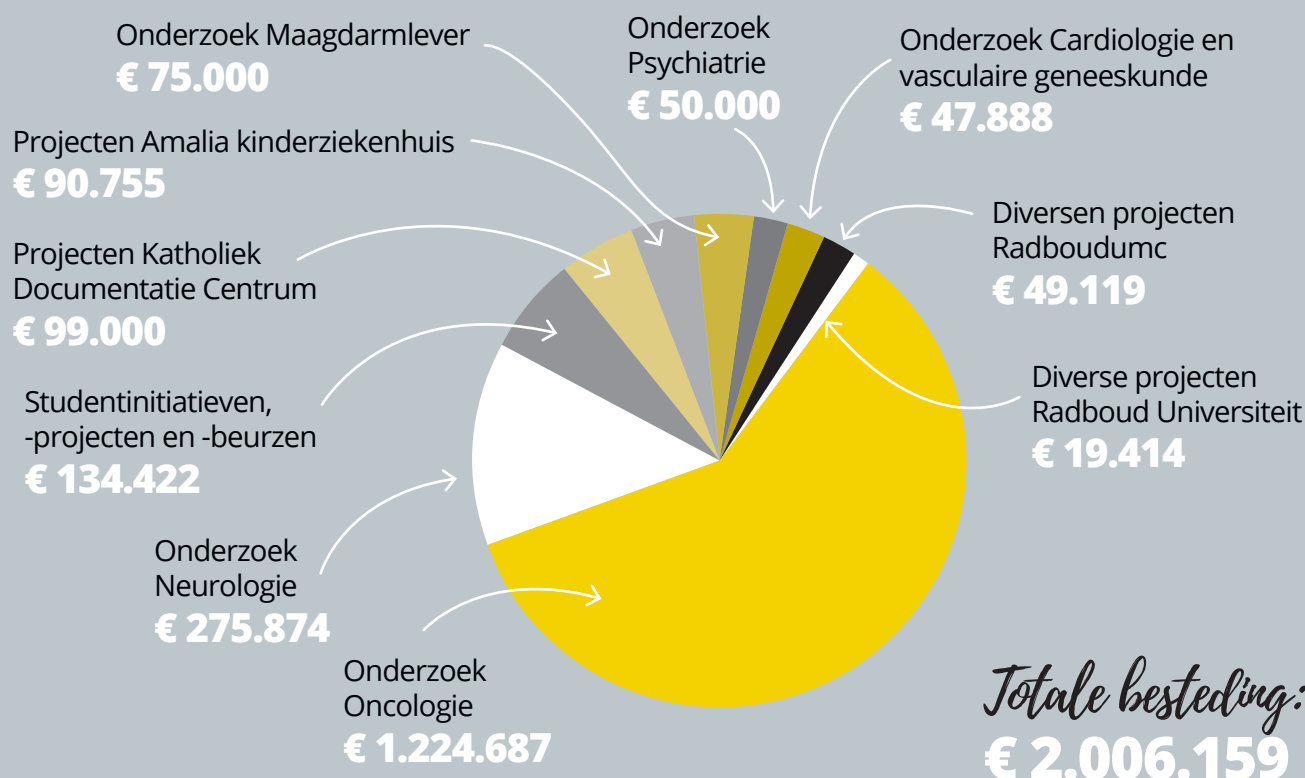


Er werd ruim
16.000 keer
gereageerd met
een opmerking,
een **like** of een
share.



Meer dan
500 mensen
schreven zich
in voor de
nieuwsbrief.

Besteed aan de doelstelling:



3.133
donateurs
geven jaarlijks een vast bedrag



Aantal
*online actie-
voerders:*
275

10.033
donaties

Aantal *fondsen*
op naam:
19





Michiel Vaneker, Anesthesioloog en heli MMT-arts in het Radboudumc

"Trauma is doodsoorzaak nummer één in de leeftijdscategorie tot 40 jaar. Dit is meer dan hart- en vaatziektes en kanker. Jaarlijks komen meer dan 700.000 mensen in Nederland op de Spoedeisende Hulp terecht met letsels door ongeval of geweld, van wie er gemiddeld zo'n 5.500 overlijden. Buiten het ziekenhuis wordt de eerste specialistische opvang van ernstige gewonde traumaslachtoffers in Nederland verzorgd door de ambulance hulpverlening, zo nodig aangevuld met het Mobiel Medisch Team. Die allereerste hulp wil ik meer kans van slagen geven.

"Gelukkig zijn we vaak snel ter plaatse en lukt het om ernstig gewonde slachtoffers te stabiliseren en naar het ziekenhuis te vervoeren. Des te ingrijpender is het vooral voor nabestaanden, maar ook voor

betrokken hulpverleners, dat een deel van deze slachtoffers alsnog vroegtijdig in het ziekenhuis overlijdt. Hierbij speelt het afweersysteem van de patiënt een zeer belangrijke rol. Dit systeem wordt als gevolg van het doorgemaakte trauma sterk onderdrukt, waardoor het lichaam niet meer goed bestand is tegen infecties en organen snel kunnen uitvallen."

"Cruciaal in de behandeling is dus het op sterkte houden van het afweersysteem, *Reverse the Curse!*. Met dit nieuwe project willen we dat gaan realiseren. Door bloedafnames op de plaats van het ongeval en later op de Intensive Care, krijgen we meer inzicht in hoe de onderdrukking van het afweersysteem ontstaat en komen we stoffen op het spoor die het systeem kunnen versterken. Eerst gaan we dit uitgebreid in het laboratorium testen en later op de plaats van het ongeval om daar alvast de behandeling te starten.

Dit gaat levens redden. Let wel: levens van vooral ook jonge kinderen. Jaarlijks raken 300 – 350 kinderen zwaargewond door onder meer verkeersongevallen, ongelukken in huiselijke kring, zoals een val van hoogte of spelen met vuur. Ook worden ze nog te vaak slachtoffer van kindermishandeling."

"Daarom is bijdragen aan dit onderzoek zo belangrijk, al helemaal omdat reguliere financiële steun voor dit onderzoek ontbreekt. Vanuit de farmaceutische industrie is er weinig interesse en patiëntenverenigingen zijn veelal gericht op een specifieke categorie patiënten, zoals de Hartstichting, Nierstichting, Hersenstichting. Voor ongevalspatiënten ontbreekt deze aandacht. Terwijl dit iedereen raakt. Op het ene moment ben je kerngezond, en in een split second onze patiënt."

Verkorte

Jaarrekening 2022

BALANS PER 31 DECEMBER 2022 (NA WINSTBESTEMMING)	€	€
ACTIVA		
Immateriële vaste activa	59.689	
Materiële vaste activa	1	
		59.690
Vorderingen	147.834	
Liquide middelen	6.737.608	
		6.885.442
Totaal		6.945.132
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
<i>Reserves</i>		
- Bestemmingsreserves	602.945	
- Overige reserves	251.943	
		854.888
<i>Fondsen</i>		
- Bestemmingsfondsen		5.660.372
		6.515.260
Kortlopende schulden		429.872
Totaal		6.945.132

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022 (NA WINSTBESTEMMING)	€
BATEN	
- Baten van particulieren	1.379.066
- Baten van bedrijven	258.229
- Baten van andere organisatie zonder winststreven	1.981.680
- Overige baten (bijdragen Radboud Universiteit en Radboudumc)	160.864
Som van de verworven baten	3.779.839
Baten als tegenprestatie voor de levering van	
- Overige baten	110.425
Som van de baten	3.890.264
LASTEN	
Besteed aan doelstellingen	2.066.159
Wervingskosten	260.168
Kosten van beheer en administratie	71.914
Som van de lasten	2.398.241
Saldo voor financiële baten en lasten	1.492.023
Saldo financiële baten en lasten	- 16.256
Saldo van baten en lasten	1.475.767
Bestemming saldo van baten en lasten:	
Toevoeging/onttrekking aan:	
- Bestemmingsreserves	293.214
- Overige reserves	141.203
- Bestemmingsfondsen	1.041.350
	1.475.767

De volledige jaarrekening is te vinden op
www.radboudfonds.nl



Het **Radboud Fonds** steunt projecten, onderzoeken en initiatieven vanuit de Radboud Universiteit en het Radboudumc die een betekenisvolle bijdrage leveren aan de samenleving. Hierin staan een gezonde, vrije wereld met gelijke kansen voor iedereen en een duurzame, innovatieve en betaalbare gezondheidszorg centraal.

Change the world,
support science



Doneer aan
het Radboud
Fonds